

ISSN 1729-7206

ВІСНИК

економічної

науки

України

науковий журнал

2008

№1 (13)

ЗМІСТ

НАУКОВІ СТАТТІ

Андрієнко Н.Н., Мухин П.О., Степанова Е.В. ЛИЗИНГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ НА РЫНКЕ ПОДЪЕМНО-ТРАНСПОРТНОГО ОБОРУДОВАНИЯ: ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕСТВОВАНИЯ	3
Багрова И.В. ОПЛАТА РАБОЧЕГО ТРУДА НАИВЫСШЕЙ КВАЛИФИКАЦИИ ПРИ ПРЕОБРАЗОВАНИИ ИНДУСТРИАЛЬНОГО ОБЩЕСТВА В ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОЕ	5
Галелюк М.М. ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЙ	10
Гамалій В.Ф., Ніколаєв І.В. ПИТАННЯ ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОМИСЛОВО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	14
Дем'янишин В.Г. БЮДЖЕТНА ДОКТРИНА ДЕРЖАВИ: ДЕТЕРМІНІЗМ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ	17
Десятнюк О.М. ПРАГМАТИКА РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ РИЗИКІВ	22
Дзяблук О.В., Михайлюк Р.В. НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	26
Еськов А.Л., Зайцев В.С. РОЛЬ МОТИВАЦИИ В УЛУЧШЕНИИ ОРГАНИЗАЦИИ ТРУДА РАБОЧИХ МЕСТ СОГЛАСНО СТРАТЕГИИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ОСНОВАННОЙ НА СБАЛАНСИРОВАННОЙ СИСТЕМЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ	31
Зимовець Г.О. ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	33
Зубанов В.А. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА СБЫТА МЕТИЗНОЙ ПРОДУКЦИИ	36
Івашенко О.В., Студенікіна Ю.Є. НОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	43
Кириленко О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	46
Кирич Н., Андрушків Б. ВДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	50
Кленін О.В. ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ДОНБАСУ	54

Гарантійний (страховий) запас створюється з метою попередження наслідків від можливих перебоїв у поставці через порушення умов поставок або затримки вантажу в процесі транспортування, а також при зміні постачальником термінів відвантаження в межах, що допускаються особливими умовами поставки або договором. Норма страхового запасу встановлюється в межах 50 % від поточного запасу. В окремих випадках норма оборотних коштів по страховому запасу деяких видів матеріалів може бути збільшена понад 50 % від норми поточного запасу (зимовий запас).

Величина сезонного запасу встановлюється за даними про фактичні умови поставок і потреби в матеріалах [10, с. 180].

На основі норм оборотних коштів, розрахованих по елементах — технологічному, поточному, страховому, сезонному запасам, визначають норматив по видах, групах і в цілому по сировині й матеріалам.

Норматив допоміжних матеріалів обчислюється шляхом множення норми на величину одноденних витрат по кошторису на виробництво в планованому періоді (кварталі). Норми (у днях) по видах (групах) допоміжних матеріалів розраховують у такому ж порядку, як і по основних матеріалах.

Норматив запасів палива встановлюється по видах палива (крім газу), використовуваного як для технологічних цілей, так і для господарських потреб підприємства. Величина нормативу по цій статті визначається аналогічно методу розрахунку нормативу запасів сировини й основних матеріалів.

Сукупний норматив виробничих запасів підприємства на плановий рік визначають шляхом підсумовування всіх раніше встановлених нормативів по кожній статті нормованих оборотних коштів у грошовому вираженні. Виходячи із загальної потреби підприємства в оборотних коштах розраховують приріст (зменшення) нормативу оборотних коштів у плановому році в порівнянні зі звітним роком у вигляді різниці між нормативами на кінець і на початок планового року. Ці дані використовують при складанні фінансового плану підприємства.

Висновки. На закінчення треба помітити який би метод управління запасами не обрало підприємство, існують мінімальні вимоги, щоб дана система могла б забезпечити можливість реалізувати різні методи планування запасів. Окрім того, їх виконання, як правило, відразу ж безпосередньо позначається на зменшенні вартості доставки й зниженні витрат на зберігання запасів. Ці вимоги стосуються вдалого виконання необхідної логістики операцій, а також постановки управлінського обліку.

Література

1. Пестрепова О. Управление запасами как процесс получения прибыли // Справочник экономиста. — 2007. — № 2. — С. 50–51.
2. Семенов Г.А., Ткаченко А.М. Организация управления активами предприятия и их источниками: Монография. — Запорожье: ЗПИА, 2004. — 342 с.
3. Сліпачук О. Управління запасами // Справочник экономиста. — 2006. — № 6. — С. 73–76.
4. Зайцев П.Л. Экономика промышленного предприятия: Учебное пособие. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 284 с.
5. Типовий порядок визначення норм запасів товарно-матеріальних цінностей. Розроблено Міністерством економіки України та міністерством фінансів України. — 1993. — № 63(170). — 314 с.
6. Методические рекомендации о порядке определения нормативов собственных оборотных средств. Выпущены Государственным Комитетом Промышленной Политики Украины. — 2000. — 112 с.
7. Примак Т.О. Экономика підприємства: Навч. посібник. — 2-ге вид., стер. — К.: Вікар, 2002. — 176 с.
8. Менеджмент: Предпринимательская деятельность в рыночной экономике. / Дитер Борман, Людмила Воронина, Рудольф Федерман. — Гамбург: S + W. Steuer- und Wirtschaftsverlag, 1992. — 906 с.
9. Николайчук В.Е. Заготовительная и производственная логистика. — СПб.: Питер, 2001. — 160 с.
10. Зайцев Н.Л. Экономика промышленного предприятия. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 336 с.

О. Кириленко
м. Тернопіль

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Ефективність функціонування економічної системи значною мірою залежить від стану державних фінансів. Практика управління фінансовою системою України, яка склалася на сьогодні, не відповідає завданням, що стоять перед країною, а саме: не сприяє створенню сприятливих умов для сталого економічного зростання та переходу до інноваційно-інвестиційного розвитку, не повною мірою забезпечує дотримання соціальних пріоритетів реалізації фінансової політики.

Зміни, які відбувалися останніми роками у сфері державних фінансів, носили головним чином епізодичний і фрагментарний характер, торкалися окремих вузь-

коспеціалізованих аспектів складної і багатогранної системи державного управління. Процес вдосконалення податкової, бюджетної, пенсійної, митної систем та інших складових державних фінансів як правило був спрямований суто на вирішення тих проблем, які нагромадилися в окремих ланках фінансової системи і не торкався покращення усєї системи державного господарювання. Все це зумовило виникнення окремих негативних тенденцій та системних проблем в державному секторі економіки та державних фінансах.

Перш за все спостерігається негативна тенденція стабільного зростання обсягів державного споживання.

Так, якщо у 2000 р. бюджет розширеного уряду України становив 34,7 % ВВП [1], то у 2006 р. він досяг рівня 44,2 %¹. Приблизно в таких же відносних пропорціях формуються бюджети розширених урядів у таких розвинувтих європейських країнах як Норвегія, Люксембург, Німеччина, Греція, Португалія. Більш глибокого аналізу потребують питання раціонального використання тих значних фінансових ресурсів, які акумулює держава з метою надання суспільних благ. Як засвідчує практика, постійно зростаючі державні видатки в нашій країні на жаль не супроводжуються більш повним і якісним задоволенням існуючих державних і громадських потреб. Цьому також не сприяє переважання у складі державних витрат фінансування поточного споживання (близько 90 %). За I півріччя 2007 р. частка капітальних витрат з державного бюджету України становила 2,9 %; це набагато краща ситуація на рівні місцевих бюджетів — 4,5 % [7]. Такі низькі показники показують, що основна частина капітальних витрат проводиться у другій половині року, що відзначається на повноті та якості їх здійснення.

Незначні капітальні видатки обмежують здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності відповідно до сучасних потреб економіки, не сприяють розвитку матеріально-технічної бази, а, отже практично унеможливають збільшення переліку та покращення якості суспільних послуг.

Недосконалим є процес планування капітальних витрат бюджету із-за його неузгодженості з планами соціально-економічного розвитку країни та окремих адміністративно-територіальних одиниць, не врахування визначених пріоритетів суспільного розвитку. Ускладнює науково обгрунтоване капітальне бюджетування відсутність повної інформації про стан основних фондів державної та комунальної власності, неровниність середньострокового бюджетного планування, обмежене застосування конкурсних процедур відбору інвестиційних проєктів і незалежної оцінки ефективності інвестиційних проєктів.

Майже половина коштів державного бюджету України і близько 3/4 коштів місцевих бюджетів спрямовується на задоволення соціальних потреб. Загальне збільшення державних витратків, про яке було сказано раніше, відбувалося і відбувається головним чином за рахунок збільшення соціальних витратків. Поряд із цим систему соціального захисту і соціального забезпечення населення Україні не можна вважати ефективною і такою, що відповідає тим завданням, які стоять перед нею в умовах формування ринкового і соціально-орієнтованого суспільства.

Система соціальних пільг для населення розгалужена неадекватно наявним державним ресурсам, громіздка, непрозора і загалом неефективна. Пільгами користуються приблизно 1/4 населення України. Із-за недосконалої системи фінансування пільг (надання їх не безпосередньо населенню, а операторам, які надають певні послуги) їх загальний обсяг практично неможливо визначити. Причому, якщо б задекларовані пільги населенню надавались із дотриманням законодавства, то їх загальну вартість навіть важко було би уявити.

¹ Розраховано за даними [2; 3; 4; 5; 6].

Зростання державного споживання супроводжується збільшенням державної заборгованості. Так, якщо у 1998 р. державний та гарантований державою борг становив 49,4 млрд. грн., то станом на 29.02.2008 р. він досяг 90,1 млрд. грн. Лише за 2007 р. річний темп приросту державного боргу склав 13,3 %. Нераціональною є структура державного боргу, за якої 79,5 % державного прямого і гарантованого боргу формується за рахунок зовнішніх запозичень і лише 20,5 % — за рахунок внутрішніх позик [8], що свідчить про певні труднощі у розміщенні позик всередині країни, а, отже, про недовіру населення до державних і муніципальних цінних паперів.

Головним позичальником на ринку запозичень виступає держава, незважаючи на певне пошквалювання практики місцевих запозичень. Заборгованість органів місцевого самоврядування поки що не справляє значного впливу на формування сукупного державного боргу, як зовнішнього, так і внутрішнього. За 2007 р. загальна сума емітованих місцевих позик в Україні склала понад 3500 млн. грн, що становить лише біля 4 % суми державного прямого та гарантованого боргу [9].

Відповідно до зростаючих державних потреб відбувається подальша централізація бюджетної системи країни всупереч схваленому на державному рівні курсу на децентралізацію державних фінансів (табл. 1). В даний час у Державному бюджеті України зосереджується понад 3/4 доходів і близько 60 % витратків бюджетної системи, у місцевих бюджетах відповідно трохи більше ніж 20 % доходів і 40 % витратків.

Таблиця 1
Структура зведеного бюджету України², %

	Роки			
	1993	2004	2005	2006
Доходи:				
Державний бюджет	52,1	74,9	77,6	76,8
Місцеві бюджети	47,9	25,1	22,4	23,2
Витатки:				
Державний бюджет	60,6	62,1	58,9	58,8
Місцеві бюджети	39,4	37,9	41,1	41,2

Одним з першочергових завдань у сфері державних фінансів, що потребують вирішення, є проведення децентралізації бюджетної системи. Основною метою бюджетної децентралізації повинно бути покращення якості суспільних послуг, які надаються громадянам за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Причому відповідальність за надання таких послуг несуть загальнодержавні або місцеві органи влади. За своїм змістом бюджетна децентралізація представляє передачу повноважень, функцій і компетентності від центрального уряду до органів місцевого самоврядування, що супроводжується передачею відповідних фінансових ресурсів.

Практичне втілення бюджетної децентралізації, як підтверджує досвід розвинутих країн, означає, що органи місцевого самоврядування набувають більшої відповідальності і в їх розпорядження надходить більше коштів. Що стосується розподілу владних повноважень, то слід відзначити, що в Україні впродовж років незалежності відбувається передача частини функцій і завдань від центрального — на місцевий рівень. Все більше

² Складено на основі [9, с. 8].

питань місцевого життя органи місцевого самоврядування змушені вирішувати власними силами. Але не завжди таке розширення переліку функцій і завдань місцевих владних структур супроводжується передачею їм адекватних державних фінансових ресурсів.

В результаті виникла і неухильно заглиблюється суперечність між обсягами доходів, які зосереджуються на рівні місцевих бюджетів, як основного джерела коштів органів місцевого самоврядування, і обсягами видатків, які, згідно діючого законодавства, повинні фінансуватися з цих бюджетів. Якщо у 1993 р. у місцевих бюджетах було зосереджено 47,9 % доходів зведеного бюджету, то у 2006 р. ця частка зменшилась до 23,2 %. Поряд з цим протягом даного періоду частка видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті не тільки не зменшилася, а відбулося їх зростання з 39,4 % у 1993 р. до 41,2 % у 2006 р.

Як видно зі структури доходних джерел місцевих бюджетів (табл. 2), однією з загрозливих тенденцій є посилення залежності цих бюджетів від фінансової допомоги з центру, що також суперечить принципам бюджетної децентралізації. Питома вага трансфертів у сукупних доходах місцевих бюджетів України неухильно збільшується (з 29,2 % у 2001 р. до 47,5 % у 2006 р.), а податкові доходи — зменшуються; незначними є неподаткові джерела і доходи від операцій з капіталом. Щорічні темпи приросту обсягів трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам значно випереджають темпи приросту доходів місцевих бюджетів, зменшується частка доходів місцевих бюджетів у ВВП.

Таблиця 2

Структура доходних джерел місцевих бюджетів України³
(%)

Групи доходів	Роки:			
	2001	2003	2005	2006
Податкові надходження	59,3	54,2	43,9	40,8
Неподаткові надходження	8,3	7,2	6,6	6,3
Доходи від операцій з капіталом	0,5	2,9	3,9	3,5
Цільові фонди	2,7	1,5	2,1	1,9
Офіційні трансферти	29,2	34,2	43,5	47,5
Усього	100	100	100	100

Діючий порядок розмежування доходів і видатків між бюджетами різних рівнів і видів зумовлює різний ступінь їх дотаційної залежності. Найбільшою є частка міжбюджетних трансфертів в доходах районних бюджетів (у 2006 р. — 84,4 %), більш ніж наполовину дотаційними є сільські бюджети (55,4 %), більше ніж третина доходів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, бюджетів міст республіканського та обласного значення, міст Києва та Севастополя формується за рахунок трансфертів.

Таким чином основні проблеми у бюджетній системі, що потребують комплексного підходу щодо їх вирішення та проведення відповідних системних змін, полягають у наступному:

— достатньо висока ступінь централізації бюджетних ресурсів, що перешкоджає проведенню децентралізації суспільних фінансів;

— орієнтація бюджетних видатків переважно на споживання, а не на розвиток, гіпертрофована соціаль-

на спрямованість бюджетів, яка спричинює інфляційний тиск на економіку і не стимулює підприємницьку діяльність;

— низький абсолютний і відносний рівень капітальних видатків з місцевих бюджетів, що суперечить обраному курсу на формування інвестиційно-інноваційної моделі розвитку країни;

— слабка дохідна база та висока трансфертна залежність місцевих бюджетів, яка не відповідає потребам формування фінансово самодостатнього місцевого самоврядування;

— відсутність ефективних стимулів до збільшення доходів державного та місцевих бюджетів, а також дієвих механізмів подолання регіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць;

— недосконалий порядок надання міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам з державного бюджету України, який зумовлює неефективну політику фінансового вирівнювання;

— нерозвинутість демократичних принципів функціонування бюджетної системи та організації бюджетного процесу, серйозні порушення у сфері розподілу і використання бюджетних коштів, відсутність дієвої системи суспільного контролю за станом державних та місцевих фінансів.

Для забезпечення проведення бюджетної децентралізації, на наш погляд, необхідно: провести подальше кардинальне зміцнення дохідної бази місцевого самоврядування; сформувати ефективний механізм стимулювання податкових зусиль територіальних громад; встановити дієвий громадський контроль за рухом бюджетних ресурсів; втілювати в бюджетну практику принципи публічності та прозорості.

Наявність системних недоліків у сфері державних фінансів зумовили необхідність розробки урядом концептуальних напрямків комплексного реформування системи управління державними фінансами, основними завданнями якого визначено:

— застосування стратегічного планування і покращення середньострокового макроекономічного і бюджетного прогнозування як основи для досягнення стабільного економічного зростання;

— удосконалення програмно-цільового бюджетування та застосування його на рівні місцевих бюджетів з метою ефективного використання обмежених бюджетних ресурсів;

— удосконалення казначейського обслуговування бюджетів для оперативного управління бюджетними коштами, забезпечення дотримання бюджетного законодавства, спрощення казначейського обслуговування місцевих бюджетів;

— модернізація бухгалтерського обліку у сфері державного управління як обов'язкової передумови для проведення дієвого фінансового контролю;

— реформування системи управління державним боргом з метою збалансування бюджетів усіх рівнів і залучення необхідних ресурсів для розвитку економіки;

— реформування місцевих бюджетів в напрямку забезпечення фінансової самодостатності і розвитку територіальних громад, збільшення переліку та підвищення якості надання локальних суспільних послуг;

³ Складено на основі даних Державного казначейства України.

— реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю з метою покращення його організаційної структури та підвищення результативності;

— удосконалення та стабілізація податкової та митної політики для підвищення фіскальної ефективності податків, підтримки вітчизняних виробників і забезпечення інтеграції країни у світове співтовариство;

— удосконалення державного регулювання та забезпечення прозорості ринку фінансових послуг, створення наглядових структур і координація діяльності регулюючих органів;

— проведення інституційних змін, спрямованих на формування цілісної і ефективної системи управління державними фінансами;

— покращення інформаційно-аналітичної підтримки функціональності учасників системи управління державними фінансами відповідно до сучасних вимог як вихідної передумови для реалізації виробленої стратегії модернізації державних фінансів.

Ми вважаємо, що для досягнення перспективних цілей намічених реформ слід, перш за все, підготувати необхідну законодавчу базу; крім того — домогтися економого повної реалізації поставлених завдань; проводити заплановані заходи в різних сферах управління державними і місцевими фінансами одночасно і в достатньо стислі строки, забезпечуючи при цьому їх взаємну узгодженість і взаємообумовленість. Доцільним є також звернення до розроблених міжнародних стандартів щодо ефективного управління суспільними фінансами і застосування кращого зарубіжного досвіду.

Однією із складових державних фінансів є фінанси державних підприємств. Державний сектор вітчизняної економіки є одним з найбільших у Європі і охоплює 4332 державних комерційних підприємства, 48 казенних, 175 господарських товариств зі 100-відсотковою часткою держави у статутному капіталі. Окрім цього у 185 господарських товариствах державна участь складає від 50 % до 100 %, у 611 — менше 50 % [11]. Державний сектор України традиційно демонструє менш ефективне використання виробничого потенціалу порівняно з суб'єктами господарювання інших форм власності, про що свідчать кінцеві результати його діяльності, які мають тенденцію до погіршення. Так, якщо у 2004 р. чистий прибуток державних підприємств становив 2 млрд. грн, то у наступному році він зменшився до 975 млн. грн, а 2006 р. було завершено зі збитками у розмірі 987 млн. грн [11].

Масштаби вітчизняного державного сектора в економіці країни характеризують наступні дані: за 9 місяців 2007 р. підприємствами цього сектора було вироблено 12,4 % обсягів реалізованої продукції, робіт та послуг; при цьому середньооблікова кількість штатних працівників на них складала 30,9 %; залишкова вартість основних засобів та нематеріальних активів — 28,8 %; вартість оборотних активів — 15,7 %. В той же час питома вага таких суб'єктів господарювання в одержаному у народному господарстві чистому прибутку становила лише 3,5 % [12].

В результаті неефективного управління об'єктами державної власності не виконуються заплановані показники надходжень до державного бюджету частини прибутку корпоративізованих, некорпоративізованих і казенних підприємств та дивідендів господарських товариств,

нарахованих на акції (частки, паї), які є у державній власності. У 2007 р. лише 3,6 % господарських товариств з державною участю сплачували дивіденди, 65,7 % державних підприємств перераховували частину прибутку до державного бюджету [13]. В даний час 257 господарських товариств із часткою держави у статутному капіталі перебувають на тій чи іншій стадії банкрутства [11].

Розповсюджена низькорентабельна, а то і збиткова діяльність державних підприємств як в нашій країні, так і за кордоном, пояснюється особливостями господарювання у державному секторі, що полягають у формуванні кращих і пільгових умов, доступі до бюджетних ресурсів, можливості капітального фінансування за рахунок державних коштів, дуже часто — монопольному становищі багатьох підприємств на ринку. Ціни на продукцію окремих державних підприємств встановлюються нижче собівартості в результаті політичних міркувань. Крім того в складі державного сектора кожної країни завжди присутні підприємства-природні монополісти, для яких процес ціноутворення має свою специфіку. В зв'язку з цим державні підприємства дуже рідко зазнають банкрутства, у випадках погіршення їх фінансового стану як правило підлягають приватизації і змінюють свого власника. Таким чином суттєвих іманентних спонукальних мотивів для високоприбуткової діяльності суб'єктів господарювання державного сектора в умовах конкурентної економіки не так і багато.

Причинами незадовільного стану фінансів державного сектора економіки є законодавча нерегульованість процесу управління корпоративними правами держави, значна кількість суб'єктів управління об'єктами державної власності (близько 100), відсутність прозорого механізму контролю державних виконавчих органів за діяльністю господарських структур з часткою держави у статутному капіталі, недостатній фаховий рівень державних менеджерів.

В європейських країнах найбільш відчутною є роль державного сектора в таких галузях як транспорт, зв'язок, енергетика, фінансові послуги; поряд з цим значно менше державних підприємств у сфері виробництва, зокрема в обробній промисловості. Змінюється сутнісна природа державних підприємств, якими не обов'язково повинні бути виключно державної власності суб'єкти господарювання. Для набуття статусу державного дуже часто достатньо близько 10–15 % участі держави у статутному капіталі підприємства у зв'язку з розпорошеністю основної частини акціонерів. Все більшого розповсюдження на Заході набувають спільні державно-приватні підприємства як найбільш конкурентоспроможні та гнучкі для нововведень [14].

Державний сектор України знаходиться на стадії формування, процес приватизації триває і тому галузева структура державних підприємств має в даний час окремі суттєві відмінності від тієї, що склалася в розвинутих європейських країнах з потужним приватним сектором і тривалим досвідом приватизації. Так, найбільшою в Україні є присутність держави в таких видах економічної діяльності як сільське господарство, мисливство та лісове господарство (51,9 %), транспорт та зв'язок (46,5 %), державне управління (35,6 %), операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам (22,1 %). Одночасно найнижчою є питома вага

державного сектору в таких сферах як оптова та роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту (2,9%), фінансова діяльність (6,2%), освіта (7,2%), будівництво (8,9%) [12].

Для покращення функціонування державного сектору необхідно, перш за все, оптимізувати його обсяги виходячи з міркувань економічної доцільності, створити цілісну систему управління державною власністю, сформулювати дієвий механізм контролю за діяльністю об'єктів з державною участю, запровадити конкурсний відбір управлінських кадрів, встановити їх персональну відповідальність за результати роботи державних підприємств.

Література

1. Створення фіскального простору для економічного зростання. Огляд державних фінансів України / Документ Світового банку.— 14 вересня 2006 р.— 178 с.
2. Статистичний щорічник України за 2006 рік / За ред. О.Г. Осауленка. Державний комітет статистики України.— К., 2007.— 640 с.
3. Звіт про страхову діяльність Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, стан охорони праці в народному господарстві, соціальний захист потерпілих на виробництві, використання страхових коштів у 2006 році // Урядовий кур'єр.— 2007.— № 45.— С. 22.
4. Інформація про виконання бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності за 2006 рік // Урядовий кур'єр.— 2007.— № 64.— С. 14.
5. Звіт про діяльність та виконання бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страху-

вання України на випадок безробіття у 2006 році // Урядовий кур'єр.— 2007.— № 107.— С. 14.

6. Звіт про виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2006 році // Урядовий кур'єр.— 2007.— № 65.— С. 21.

7. Висновок щодо виконання Державного бюджету України за I півріччя 2007 р. Підготовлений Департаментом з питань фінансової та бюджетної політики і затверджений постановою Колегії Рахункової палати України від 28.08.2007 р. № 21—4.— Київ, 2007.— Вип. 17.

8. Довідка про державний і гарантований державою борг України станом на 29.02.2008 р. та станом на 28.02.2007 р.: Міністерство фінансів України. Департамент державного боргу.

9. Запозичення муніципалітетів. 13.03.2008 р. Міністерство фінансів України. Департамент державного боргу. Доступний з: <http://www.minfin.gov.ua/>

10. Фінансовий стан міст. 2006. I квартал 2007 / Асоціація міст України та громад. Асоціація фінансистів України.— К., 2007.— 219 с.

11. Державний сектор економіки: перезавантаження // Урядовий кур'єр.— 2008.— № 48.— С. 6.

12. Питома вага державного сектора к економіці за 9 місяців 2007 року: Міністерство економіки України. Відділ моніторингу ефективності управління державною власністю.— 112 с.

13. Дивіденди держави — де вони? Прес-служба Рахункової палати. Розглянуто Колегією Рахункової палати 11.03.2008 р.— 96 с.

14. Государственный сектор и приватизация. Доступный з: <http://anticrisis-a.narod.ru/gossektor.htm>

Н. Кирич

канд. екон. наук

Б. Андрушків

д-р екон. наук, академік АЕН України,
м. Тернопіль

ВДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Постановка проблеми. Підвищення ефективності сучасних переробних підприємств та забезпечення конкурентоздатності їх продукції ґрунтується в основному на нових рішеннях у галузі техніки і технології, а також на застосуванні нових організаційних форм і економічних методів господарювання, які використовують на різних стадіях циклу «наука—виробництво» і реалізують відповідні ланки управління на рівні підприємств, об'єднань, наукових і проєктних організацій. Прийняття і реалізація таких рішень і є змістом інноваційних процесів які на даний час для зернопереробних підприємств, яких лише в ДАК «Хліб України» нараховується понад 80 виробничих структур є надзвичайно актуальними.

Аналіз останніх досліджень. Інноваційному розвитку підприємств присвячено немало наукових праць.

Серед них праці вчених економістів та практиків П. Харіва, Т. Мостенської, І. Бойка, М. Пархомця, Б. Андрушківа, І. Щербака, К. Іоненко, І. Волошин, І. Бутирської та багато інших. Необхідно відзначити, що вченими аналізується інноваційний процес на загальнодержавному рівні, в той же час недостатньо дослідженими залишаються питання інноваційного процесу на рівні підприємств зернопереробної галузі.

Постановка завдання. Метою даної статті є вивчення інноваційної діяльності зернопереробних підприємств ДАК «Хліб України» та створення передумов щодо розробки та впровадження галузевої інноваційної системи (ІС).

Результати. Як відомо, успішний розвиток будь-якого підприємства пов'язаний з рішенням в першу чергу проблем підвищення його конкурентоздатності, а саме: